

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

VII. De diuisione subsistentiæ in primam & secundam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

restat modò dicendum an conueniat accidentibus. Nulli accidenti substantiam cōpetere dum subiecto inheret citra controuersiam est inter Doctores, an illi conueniat dū per creationem extra subiectum conferatur cōtrouersum est. P. Vasq. t. 3. in 3 p. disp. 149. c. 2. P. Soar. ibid. disp. 59. sect. 2. concl. 2. P. Lugo tom. de Incarn. disput. 12. sect. 7. num. 94. sentiunt quantitatem Eucharisticam per creationem existenti independentem à subiecto deberi modum quēdam superadditum, quo constituitur per se existens. Oppositam sententiam tradidi Controv. 3. de anima Punct. 4. ubi dixi potentis à subiecto separatis nullum deberi modū superadditū distinctum à creatione, quod de omnibus accidentibus verum reputo, quia præcisè per creationem constituitur accidens existens independentem à subiecto, & nullum fundamentum superest ad concedendū modum alium illi existendi per se, aliàs posset substantia Verbi vnica accidenti supplere modum illum, & Verbum vniri posset hypostaticè accidenti sicuti potest vniri animæ rationali separatæ à materia, quod nullo modo est admittendum.

17 Circa causas substantiæ certum esse existimo naturam seu subiectum cuius substantia dicitur terminus esse, causam materialem substantiæ propriam, etiam si nonnulli apud P. Soar. disp. 34. Metaph. sect. 6. n. 22. putent substantiam nullam habere causam materialem, sed creati per se ipsam subiecto affixam, quod omni caret fundamento, neq; in hac mente fuit P. Soar. loco citato, ubi tantum substantiæ negauit modum superadditum, quo vniretur subiecto, quam inherentiā appellat, & illi dependentiam ab eodem subiecto tanquam à causa materiali concedit. De causa efficiēti maior est difficultas. Docet P. Albertin. suprà q. 10. cum Caietano & Capreolo substantiam produci à generante, & non ab ipsa natura. Mouetur Caietanus, quia putat substantiam non distingui ab existentia, quam produci à generante certum est. Non assentitur Albertinus, qui merito asserit substantiam distingui à naturæ existentia, id eo ratione Caietani omiſsa hanc adducit. Actiones sunt suppositorum, hoc est, procedunt à natura in priori naturæ terminata substantia, ergo substantia non potest procedere à natura, cuius est substantia, quia hæc non potest supponi subsistens in illo priori, in quo præcederet propriā substantiam producendam. Ratio hæc efficax non est, tum quia principium quod supponit non est verum, tum quia etiam si natura deberet supponi subsistens ad alios effectus à substantia distinctos producendos, non ita deberet supponi ad producendam ipsam substantiam, per quam formaliter constituitur subsistens, ut sæpe de substantia, & de aliis formulis similibus dixi, præcipuè de propria præsentia, ad quam producendam, vel recipiendam non debet supponi subiectum præsens, et si ad alios effectus ita debeat intelligi, ut probaui Controv. 16. Physic. Punct. 4.

18 Arguunt alij: Anima rationalis non potest producere suam vnionem, ergo neque natura suam substantiā. Posset eodem modo inferre: ergo neque natura suas passiones. Respondeo animam rationalem non posse producere suam vnionem, quia nulla forma producit aliquid in subiecto, à quo dependet, vel cui vnitur, nisi quatenus cum illo composuit quoddam totum, & quatenus actus est forma illud informans, & cum nulla forma possit supponi ut informans subiectum ante vnionem, nulla potest supponi in actu primo potens suam vnionem producere. Hac de causa neque calor à subiecto eductus potest suam producere vnionem. Ex quo non inferitur naturam non posse propriam substantiam producere. Sed adhuc posset instare, etiam si natura deberet supponi subsistens ad alias actiones, non ita debet supponi ad substantiam producendam, per quam constituitur subsistens, ergo etiam si forma debeat supponi informans ad reliquas actiones exercendas in subiecto non debet supponi informans ad producendam informationem, per quam formaliter informans constituitur. Resp. disparē, esse rationem, quia natura suam substantiam producit per simplicem quādam emanationem independentem ab alio subiecto, forma verò non potest ita suam vnionem producere, sed dependentem à subiecto extraneo, & si substantialis sit dependentem ab illius dispositionibus, ad quas actiones distinctas à simplici emanatione in proprio subiecto exercendas debet intelligi actu informans. Adde formas accidentales non agere in proprium subiectum nisi per actionem æquiocam terminatam ad alia accidentia specie distincta.

19 Substantiam produci à natura docet ex D. Thoma P.

Soar. disp. 34. Metaph. sect. 6. quem sequitur P. Lugo sect. 1. citata n. 14. P. Hurt. disp. 11. sect. 9. §. 120. P. Ariag. disp. 4. sect. 13. sub. 3. in qua questione nulla firma ratio potest cogitari, ut bene monent nostri Doctores, qui sententiam ci Doctoris esse videntur, quia magis ad mentem Angelicam. Adde substantiam esse vltimam perfectionem naturæ, quam ipsa per simplicem emanationem posse producere verosimilius esse videtur.

Disputant aliqui, an substantia producat per eandem actionem, per quam natura producat, quæ difficultas locum non habet in opinione eorum, qui asserunt substantiam produci ab ipsa natura, quia secundum hanc sententiam diuersum est principium, à quo producit natura, & principium à quo producit substantia: ergo actiones, per quas producuntur substantia, & natura diuersæ sunt. Insuper si natura est principium actionis, per quam producit substantia, & substantia, & natura producentur per ipsam actionem, natura esset principium actionis, per quam ipsa produceretur. Neque in opinione illorum, qui asserunt substantiam produci à generante admitti deberet hæc questio, quia in multorum sententia, qui materia, & formæ vnitis eandem substantiam indiuisibiliter tribuunt, non potest non substantia materia, & formæ per eandem actionem produci, at materia, & forma non producuntur per eandem actionem, ergo distinguuntur actiones, quibus producuntur materia, & forma ab actione, quæ illarum substantia producit. Rursus, siue substantia sit simplex siue composita, substantia dependet in genere causæ materialis à natura, quā afficit, seu à subiecto, quod constituit subsistens, ergo illud supponit produci, ergo antequam sit productio substantiæ præintelligitur, & supponitur productio naturæ, quæ constituit subsistens: ergo non possunt natura, illiusque substantia per eandem actionem produci.

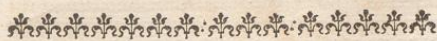
PUNCTUM VII.

De diuisione substantiæ in primam, & secundam.

Noster Vall. in prædicamento Substantiæ totam questionem tertiam in octo sectam capitā instituit de hac diuisione substantiæ in primam, & secundam, & P. Albertinus in prædicam. Substantiæ disput. 3. q. 11. plures refert opiniones circa modos, quibus hæc diuisio ab authoribus intelligitur, quas omnes omitto, quia res est leuissimi momenti, in qua nihil temporis sine ipsius iactura impenditur. Primam substantiam definiuit Aristoteles, quæ, neque in subiecto est, neque de subiecto aliquo dicitur. Secundam descripsit, genus, & species, in quibus insunt prima. Clariùs eosdem conceptus his vocibus exprimes: substantia prima est ens per se singulare. Substantia secunda est ens per se abstractum. Individuum prima substantia dicitur, & ratio indiuidui communis secunda appellatur, quia hæc ab illa abstrahitur, & mente nostra indiuidua subsequitur, quæ supponuntur ut prima abstractionis materia, ideo non incongruè ab Aristotele primæ substantiæ dicuntur, & ratio abstracta, secunda substantia appellatur, non quia in re talis, nisi quia per nostros conceptus non intelligitur, quovsq; primæ substantiæ, seu indiuidua præintelligantur.

Circa hanc diuisionem bene notat Hurtadus cum aliis plurimis non posse dici vniuocam, neque analogam, quia membra diuidentia non differunt per aliquid reale, sed tantum per rationem, ac proinde si strictè loquendum sit, talis designatio substantiarum diuisio non est, quia substantia ut sic diuidi nequit in primam, & secundam, quia substantia ut sic dicit substantiam abstractam, quæ est substantia secunda: ergo diuisum adæquatè conuertitur cum altero membro diuidenti, & aliud excludit, & idem erit sic substantiam diuidere, ac dicere: ratio communis substantiæ, alia est communis, in vnum membrum diuidens, quod adæquatè conuertitur cum diuiso, à quo, nec formaliter differt, alia est indiuidua, in alterum membrum, quod destruit rationem formalem cum quo opponitur. Posset tamen dici reduci hanc substantiarum assignationem ad diuisionem subiecti in accidentia. Sume illud reduci tam respectu diuisionis, quam diuisionis propriæ.

proprie non esse talem, quam respectu differentie subiecti in accidentia, quia non vtrumque membrum afficitur aliquo accidenti, ut significatum nomine primæ, & secundæ substantiæ, quia prima substantia, videlicet Petrus, prout hoc nomine significatur, quod exprimit rationem indiuiduam, per quam ex mente Aristotelis in ratione primæ constituitur, nullum dicit accidens: Secunda verò tantum dicit accidens quoddam extrinsecum, videlicet abstractionem. Subsistit tamen diuisio ex parte vnius membri diuidentis, si intelligamus tamquam differentiam constitutam extrinsecum accidens, videlicet abstractionem, & ex parte alterius negationem huius accidentis, ita ut diuisum abstrahat ab abstractione & a negatione abstractionis, & consideretur indifferens ut abstrahatur, & non abstrahatur, & contrahatur ad substantiam secundam per abstractionem positam, & ad substantiam primam per negationem huius abstractionis positam intellectam.

CONTROVERSIA VII.

De secundo membro diuidenti quod est quantitas.

DPLEX vulgo circumfertur Quantitas; quædam dicitur quantitas *molis*, perfectionis alia. Quantitas *molis* dicitur, quam per extensionem, & impenetrabilitatem in rebus corporeis agnoscimus, quæ specialem sibi vendicat formalitatem. Quantitas *perfectionis* transcendens est omnibus entitatibus, quæ cuiusvis propriam perfectionem importat, iuxta quam, quæ perfectiora sunt, maiora vocamus. Vnde Augustinus libro 6. de Trinit. capite 8. dixit *in his quæ non mole magna sunt, hoc maius est, quod melius est.* De hac perfectionis quantitate non in præsentia agendum est, sed de quantitate molis, de qua tota instituitur Controversia.

PUNCTUM PRIMUM.

An quantitas sit accidens speciale distinctum à substantia & reliquis accidentibus.

Nominales omnes apud Patrem Soar. in Metaphys. disp. 4. sect. 2. defendunt quantitatem non esse speciale accidens distinctum à substantia, & reliquis accidentibus, sed omnes entitates corporeas per se ipsas exigere extensionem, & impenetrationem, quæ quantitati tribuuntur. Itaque asserunt materiam primam ex se esse impenetrabilem, secluso alio quocumque accidenti, & formas substantiales, & accidentales similiter per se ipsas esse impenetrabiles independentem à quocumque alio ipsis superaddito. Secundum hanc sententiam tot erunt quantitates specie distinctæ, quot sunt entia corporea, quantitas enim identificata cum substantia erit substantialis, & quantitas identificata cum accidenti accidentalis erit, eademque ratione distinguuntur quantitates identificatæ cum accidentibus specie distinctis, licet enim in eadem ratione formali quantitatis conueniant, siue hæc sit radix impenetrationis, vel fundamentum extensionis, aliæque quævis formalitas.

2. Quantitatem esse speciale accidens distinctum à reliquis aliis entitatibus defendunt Angelicus Doctor. 3. p. quæst. 77. art. 2. & in 4. dist. 12. q. 1. art. 1. & Scotus in 4. dist. 12. quæst. 2. & in 2. quæst. 9. vtrumque Ducem vtriusque Scholæ sectatores sequuntur, quos ferè omnes nostræ Societatis Doctores comitantur. His subscribo tanto auctoritatis vtriusque Scholæ pondere tractus, nullaque firmâ ratione pro sententia negante quantitatem superadditam alleclusus. Quod si robustam nimis nullam inueniam pro sententia quantitatem distinctam adstruente, in illam magis inclinant probabiles coniecturæ, & in his, quibus subscripsit communis consensus dum vrgenti aliqua ratione non impugnantur, aliud non est desiderandum fundamentum, ut amplectantur.

Franciscus Quædo, Philosoph. Tom. I.

Probant Thomistæ quantitatem distinguendam esse à materia. Conceptus materiæ primæ est esse subiectum receptiuum formarum, sed in hoc conceptu non includitur ratio quantitatis: ergo materia prima rationem quantitatis non includit. Eadem proportionem sit argumentum de forma, præcipue de forma hominis, quæ spiritalis est, quo factò faciliè proceditur ad compositum, quia si quantitas distinguitur à materia, & forma distinguitur à composito, quod tantum dicit materiam, formam, & unionem, nemo enim dicit quantitatem distinctam à materia, & forma cum vnione esse identificandam. Hoc argumentum ut benè vidit Arriag. disp. 5. sect. 1. subsect. 1. rem non probat, quia licet conceptus quiditarius, & constitutiuus materiæ sit esse subiectum receptiuum quantitatis, hoc non impedit esse identificatam realiter cum materia prima aliam formalitatem quantitatis, quæ non pertinet ad specialem conceptum metaphysicum materiæ, tum quia communis materiæ, & formæ, tum quia præcisè per conceptum subiecti receptiuum formarum substantialium adquatè constituitur in esse materiæ, & metaphysicè distinguitur à forma, & à reliquis entitatibus, quæ materia non sunt. Quod si aliquid valet prædicta ratio, posset, ex illa probari posse dari aliquam materiam primam, quæ non habeat identificatam formalitatem quantitatis, siquidem talis formalitas non est de conceptu constitutiuo materiæ, neque de conceptu entis corporei, adhuc ut existentis, cum nulla possit assignari repugnantia in eo, quod datur ens corporeum existens, cui illa quantitatis ratio non competat, quod per aliam formalitatem corpoream poterit constitui, & ex nullo capite possit desiderari formalis ratio quantitatis, ut intelligatur, & de facto sit existens quoddam subiectum receptiuum formarum in esse corporis constitutum per exigentiam quantitatis distinctæ, aliâve formalitatem, ex his quæ possunt assignari ad constituendum corporei gradum.

Fortius sit argumentum ad homines contra Nominales. In horum sententia quælibet entitas habet secum suam quantitatem identificatam, & est radix propriæ extensionis: ergo quando accidentia eidem subiecto vniuntur, duæ quantitates identificatæ cum accidentibus inter se penetrantur, & materia quæ est quantitas penetratur cum forma substantiali, quæ similiter est quantitas, & tot quantitatibus penetratur, quot sunt formæ accidentales cum substantiali, quibus vniuntur, cum omnes sint quantitates, & cum omnibus necessariò penetratur, ut illis vniatur. Vfus est Aristoteles hoc argumento libro secundo de anima, textu sexagesimo nono, ubi probat lumen non esse corpus, quia se penetraret cum aëre, & ita penetrarentur duo corpora. Respondent Nominales non posse duas quantitates penetrari, quando pertinent ad diuersa subiecta, secus quando pertinet ad idem subiectum, & ita possunt plura accidentia eidem vnita subiecto penetrari, licet non possint duo subiecta inter se distincta penetrari. Hac ratione vim retinet illatio Arist. Si enim lumen esset corpus non subiectaretur in aëre, & ita eo ipso quod cum aëre penetraretur, penetrarentur duæ quantitates non respicientes idem subiectum, quod est absurdum. Huius solutionis doctrina omni fundamento est destituta, vnio enim ad subiectum commune non potest facere penetrabiles quantitates, quæ vnione seclusâ impenetrabiles sunt, neque negatio vnionis potest conducere ad impenetrabilitatem, quam quantitates eidem subiecto vnite non haberent, quia vna quantitas non resistit penetrationi aliûs quantitatis per negationem vnionis, quam cum illa habeat, vel cum alio communi vtriusque quantitatis subiecto, neque hæc negatio vnionis potest requiri, ut vna quantitas aliam propulset, & actiue producat impulsu, quo illius penetrationem non patiatur. Accedit ad hæc, omnia accidentia Eucharistica secundum hanc sententiam nullum habere commune subiectum, ac proinde naturaliter inter se non possent penetrari. De hoc argumento, & de aliis, quæ ex Eucharistia sumuntur iterum meminero.

Respondent alij quantitates specie similes esse impenetrabiles, non verò quantitates diuersæ rationis, & hac ratione posse penetrari materiam, & formam substantialem, & cum his omnes formas accidentales, licet illarum quælibet sit quantitas, quia non est quantitas eiusdem rationis cum illa, cum qua penetratur, & penetrari nequeunt duo corpora cuiuscumque rationis illa sint, ne penetreretur duæ materiæ primæ, quæ quantitates sunt eiusdem

Cc 3 omnino